DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

18. september 2003 *

I sag C-416/00,

angående en anmodning, som Tribunale civile di Padova (Italien) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Tommaso Morellato

mod

Comune di Padova,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 30 og 36 (efter ændring nu artikel 28 EF og 30 EF),

* Processprog: italiensk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af formanden for Fjerde Afdeling, C.W.A. Timmermans, som fungerende formand for Femte Afdeling, og dommerne D.A.O. Edward (refererende dommer), A. La Pergola, P. Jann og S. von Bahr,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved H. van Lier og R. Amorosi, som befuldmægtigede,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 6. juni 2002,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 16. oktober 2000, indgået til Domstolen den 13. november 2000, har Tribunale civile di Padova i medfør af artikel 234 EF forelagt fem præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 30 og 36 (efter ændring nu artikel 28 EF og 30 EF).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag anlagt af Tommaso Morellato til prøvelse af en afgørelse truffet af Padovas borgmester, hvorved det blev pålagt ham at betale en bøde for at have overtrådt den italienske lovgivning om salg af brød, der fremstilles ved færdigbagning af delvis forbagt brød.

Nationale bestemmelser

3 Legge n° 580, Disciplina per la lavorazione e commercio dei cereali, degli sfarinati, del pane e delle paste alimentari (lov om forarbejdning af og handel med gryn og mel af korn samt brød og dejvarer) af 4. juli 1967 (GURI nr. 189 af 29.7.1967, s. 4182, herefter »lov nr. 580/1967«), indeholder regler om forarbejdning af og handel med gryn og mel af korn samt brød og dejvarer i Italien.

4 Artikel 14 i lov nr. 580/1967, som ændret ved artikel 44 i legge n° 146, Disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alle Comunità europee, legge comunitaria 1993 (lov om gennemførelse af de forpligtelser, der følger af Italiens tilhørsforhold til Det Europæiske Fællesskab — fællesskabslov 1993) af 22. februar 1994 (almindelig tillæg til GURI nr. 52 af 4.3.1994), bestemmer:

»1. Ved »brød« forstås det produkt, der fremkommer ved bagning eller delvis bagning af en dej, der på passende måde er frembragt af mel af korn samt vand og gær, med eller uden tilsætning af køkkensalt (natriumklorid).

2. Når produktet er delvist bagt og bestemt til den endelige forbruger, skal det i stk. 1 omhandlede brød forudgående emballeres særskilt og påføres et mærke, hvoraf skal fremgå de oplysninger, der kræves efter de gældende bestemmelser. Af mærkningen skal på klar og læsbar måde fremgå betegnelsen 'brød' efterfulgt af udtrykket »delvist bagt«eller ethvert andet passende udtryk. Af mærkningen skal ligeledes fremgå, at brødet skal bages før indtagelse, såvel som instruktioner om fremgangsmåden.

3. For så vidt angår dybfrosset brød skal der — ud over de i stk. 2 nævnte oplysninger — af mærkningen fremgå de oplysninger, der kræves i henhold til gældende lovgivning vedrørende dybfrosne produkter, såvel som betegnelsen 'dybfrosset'.

4. Brød, der fremkommer efter færdigbagning af brød, der er delvist bagt, dybfrosset eller ej, skal distribueres og sælges — efter at være blevet emballeret og påført et mærke med de oplysninger, der kræves i henhold til fødevarelovgivningen — i andre afdelinger end i afdelingen for frisk brød og med de nødvendige oplysninger med henblik på at informere forbrugeren om produktets art.

5. For produkter, der ikke er bestemt til den endelige forbruger, finder bestemmelserne i artikel 17 i lovdekret nr. 109 af 27. januar 1992 anvendelse.«

5 Den 30. maj 1995 fremsendte det italienske ministerium for industri, handel og håndværk en »cirkulæreskrivelse« til Uffici provinciali dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato (de regionale industri-, handels- og håndværkskamre) (herefter »cirkulæreskrivelsen«). Den italienske regering har som svar på et spørgsmål fra Domstolen præciseret, at dette dokument ikke er et cirkulære i

ordets tekniske forstand, hvilket ville have forudsat bekendtgørelse i *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*.

6 Det fremgår af Kommissionens indlæg, at cirkulæreskrivelsen blev vedtaget, efter at der var blevet indledt en traktatbrudsprocedure mod Den Italienske Republik vedrørende hindringer for salg af forbagt dybfrosset brød. Denne procedure blev indstillet den 29. marts 1995 netop på grund af den efterfølgende vedtagelse af cirkulæreskrivelsen.

7 Det fremgår af cirkulæreskrivelsen, at artikel 14 i lov nr. 580/1967, som ændret, skal fortolkes således, at enhver uoverensstemmelse med fællesskabsretten undgås. I den forbindelse bestemmer cirkulæreskrivelsen navnlig:

»[F]or så vidt angår forudgående emballering af brød, skal der anvendes poser fremstillet af et materiale, der tillader brødet at ånde, og hvorpå der fremgår følgende: ingredienser, producenten og/eller den fremstillende virksomhed, producentens hovedsæde samt det forbagte og dybfrosne brøds oprindelse, holdbarhedsdato. Produktet kan i givet fald lægges i en pose på salgstidspunktet.«

8 Ifølge den italienske regering skal cirkulæreskrivelsen anses for ophævet efter ændringen af artikel 14 i lov nr. 580/1967 ved decreto n° 502 del presidente della Repubblica, regolamento recante norme per la revisione della normativa in materia di lavorazione e di commercio del pane, a norma dell'articolo 50 della legge n° 146 del 22 febbraio 1994 (dekret udstedt af republikkens præsident om en forordning om ændring af lovgivningen vedrørende fremstilling og salg af brød i overensstemmelse med artikel 50 i den italienske lov nr. 146 af 22.2.1994), af

30. november 1998 (herefter »dekret nr. 502/1998«). Dekretets artikel 1, der har overskriften »Delvist bagt brød«, bestemmer i stk. 1:

»Efter ændring af artikel 14, stk. 4, i lov nr. 580 af 4. juli 1967, som ændret ved artikel 44 i lov nr. 146 af 22. februar 1994, skal brød, der er fremstillet ved bagning af delvist bagt brød, hvad enten det er dybfrosset eller ej, distribueres og sælges i afdelinger, der er adskilt fra afdelingen for frisk brød, og i forud fremstillet emballage, hvorpå der ud over de oplysninger, der er fastsat i lovdekret nr. 109 af 27. januar 1992, skal være trykt følgende bemærkninger:

a) »Fremstillet på grundlag af delvist bagt og dybfrosset brød«i tilfælde, hvor udgangsproduktet er et dybfrosset produkt.

b) »Fremstillet på grundlag af delvist bagt brød« i tilfælde, hvor udgangsproduktet hverken har været dybfrosset eller frosset.«

9 Samme dekrets artikel 9, der har overskriften »Gensidig anerkendelse«, fastsætter i stk. 1:

»Bestemmelserne i nærværende dekret såvel som bestemmelserne i lov nr. 580 af 4. juli 1967, finder ikke anvendelse på brød, der er indført og bragt i omsætning på det nationale område, når brødet er lovligt fremstillet og bragt i omsætning i en af medlemsstaterne i Den Europæiske Union eller stammer fra et land, der har tiltrådt aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 Den 26. april 1994 foretog den offentlige inspektion med ansvar for hygiejnekontrol en undersøgelse af fremstillingslokalet i Tommaso Morellatos bageri og

konstaterede, at der på hylder og i beholdere fandtes adskillige typer forskelligt brød, der fremstod i løs og uemballeret tilstand, og som alle var fremstillet efter bagning i dette bageri, på grundlag af forbagt og dybfrosset brød, som Tommaso Morellato havde indført fra Frankrig. Hylderne og beholderne var forsynet med mærker, hvorpå stod salgsbetegnelsen, en bemærkning om, at der var tale om brød fremstillet på grundlag af et forbagt dybfrosset produkt, listen over ingredienser såvel som navnet på producenten og distributøren.

11 Inspektørerne konstaterede bl.a., at brødet ikke var anbragt i papirsposer, der var fremstillet til dette formål, og først blev lukket ved hjælp af en hæftemaskine i det øjeblik, hvor brødet blev udleveret til kunden, og ikke før salget, således som den dagældende italienske lovgivning foreskrev.

12 Følgelig pålagde borgmesteren i Padova Tommaso Morellato at betale 1 200 000 ITL, fordi han som indehaver af et fremstillingslokale med tilhørende butik, hvorfra der sælges dybfrosset færdigbagt brød, dybfrosset bagværk samt dybfrosset dej til bagværk, havde tilsidesat artikel 14 i lov nr. 580/1967 ved at have solgt disse varer indpakket i papirsposer, der først på tidspunktet for varens udlevering til kunderne blev lukket med hæftemaskine.

13 Tommaso Morellato anlagde sag ved Tribunale civile di Padova til prøvelse af denne afgørelse. Han har navnlig gjort gældende, at artikel 14 i lov nr. 580/1967, som ændret, må være i strid med traktatens artikel 30 og 36, idet denne nationale bestemmelse udgør en foranstaltning, der hindrede eller i al fald begrænsede den frie bevægelighed for varer, der lovligt er fremstillet i en anden medlemsstat, uden

at dette som krævet i artikel 36 var begrundet af hensyn til beskyttelse af menneskers liv og sundhed.

14 Idet Tribunale civile di Padova er i tvivl om den korrekte fortolkning af den relevante fællesskabsret, har den besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal EF-traktatens artikel 30 og 36 fortolkes således, at den fortolkning af artikel 14, stk. 4, i lov nr. 580 af 4.7.1967 (som afløst af artikel 44, stk. 4, i lov nr. 146 af 22.2.1994), som borgmesteren for Padova kommune har lagt til grund for den i sagen omtvistede bødeafgørelse, er i strid med disse traktatbestemmelser, i det omfang den indeholder et forbud mod salg af brød, der er fremstillet ved færdigbagning af delvist bagt, eventuelt dybfrosset brød (der lovligt er fremstillet i og indført fra Frankrig), når brødet ikke før salget er emballeret af sælgeren?

2) Skal nævnte artikel 2, stk. 4, i lov nr. 580 af 4.7.1967 (som afløst af artikel 44, stk. 4, i lov nr. 146 af 22.2.1994) og den fortolkning heraf, som borgmesteren for Padova kommune har lagt til grund, anses for at være en kvantitativ restriktion eller en foranstaltning med tilsvarende virkning som omhandlet i EF-traktatens artikel 30?

3) Kan i bekræftende fald den italienske stat påberåbe sig undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 36 om hensynet til beskyttelse af menneskers liv og sundhed?

4) Skal italienske domstole undlade at anvende nævnte artikel 14, stk. 4, i lov nr. 580 af 4.7.1967 (som afløst af artikel 44, stk. 4, i lov nr. 146 af 22.2.1994)?

5) Og skal således fri bevægelighed for brød, der er fremstillet ved færdigbagning af delvis bagt, eventuelt dybfrosset brød (der lovligt er fremstillet i og indført fra Frankrig) tillades uden begrænsninger, og således også uden den begrænsning, der følger af kravet i nævnte artikel 14, stk. 4, i lov nr. 580 af 4.7.1967 (som afløst af artikel 44, stk. 4, i lov nr. 146 af 22.2.1994) om, at der skal være tale om salg »efter emballering«?«

Indledende bemærkninger

15 Hverken parterne i hovedsagen eller den italienske regering har indgivet skriftlige indlæg til Domstolen.

16 Det fremgår af sagens akter, at Tommaso Morellato bliver retsforfulgt for tilsidesættelse af en bestemmelse i national ret, hvis indhold forekommer at være blevet præciseret ved en cirkulæreskrivelse, efter at en traktatbrudsprocedure blev indledt af Kommissionen mod Den Italienske Republik.

17 Domstolen har bedt den italienske regering om at præcisere, om denne cirkulæreskrivelse kunne have betydning for hjemmelen for de foranstaltninger, der blev iværksat af borgmesteren i Padova mod Tommaso Morellato, i givet fald i lyset af princippet om tilbagevirkende kraft af den mildeste straffenorm. Den italienske regerings svar viser, at cirkulæreskrivelsen blev ophævet ved dekret nr. 502/1998, uden at den dog præciserer, hvilken betydning denne ophævelse har for Tommaso Morellatos situation.

18 Under disse omstændigheder må Domstolen forudsætte, at borgmesteren havde kompetence til at pålægge Tommaso Morellato en sanktion på grundlag af de bestemmelser i national ret, som den forelæggende ret har nævnt i sine spørgsmål.

Første til tredje spørgsmål

19 Med det første til tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om et krav om forudgående emballering, der af en medlemsstat stilles som betingelse for salg af brød fremstillet i denne medlemsstat på grundlag af delvist bagt brød, hvad enten det er dybfrosset eller ej, og indført fra en anden medlemsstat, udgør en kvantitativ restriktion eller en foranstaltning med tilsvarende virkning i traktatens artikel 30's forstand. I bekræftende fald ønsker den forelæggende ret desuden oplyst, om dette krav kan anses for begrundet af hensyn til beskyttelse af menneskers liv og sundhed i artikel 36's forstand.

Indlæg til Domstolen

20 Kommissionen, der som den eneste har indgivet skriftligt indlæg, har indledningsvis henvist til, at emballering før salg af den slags brød, der er genstand for hovedsagen, ikke er reguleret ved nogen fællesskabsretsakt, og at forpligtelsen til at foretage en sådan emballering kun er omhandlet i én medlemsstats lovgivning, nemlig Den Italienske Republik.

21 Denne forpligtelse medfører en byrde og en yderligere omkostning for de pågældende erhvervsdrivende, således at forpligtelsen kan bevirke, at indførsel til

Italien af forbagt brød opgives, og udgør således en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion i traktatens artikel 30's forstand.

22 Kommissionen har tilføjet, at pligten til forudgående emballering skal anses for at have en indvirkning på processen til fremstilling af brød og således for at være en særlig egenskab ved produktet, jf. dom af 24. november 1993, Keck og Mithouard (forenede sager C-267/91 og C-268/91, Sml. I, s. 6097).

23 Desuden har Kommissionen hævdet, at denne pligt — i det omfang den ikke gælder for andre typer af brød som eksempelvis frisk brød, der frisk kan sælges i løs tilstand og emballeres på salgstidspunktet — navnlig bebyrder indførte varer. Derved skaber pligten en ubegrundet forskelsbehandling mellem forskellige typer af brød til fordel for frisk brød, som typisk produceres lokalt, og som normalt bages og sælges samme dag, hvad enten der er tale om bagerbrød eller industrielt fremstillet brød. Spiseklart brød er meget letfordærveligt, og forbagt brød er derfor næsten den eneste type brød, som kan handles mellem medlemsstaterne inden for Fællesskabet.

24 For så vidt angår en eventuel begrundelse for den konstaterede hindring har Kommissionen gjort gældende, at det generelle hensyn til beskyttelse af menneskers liv og sundhed ikke kan begrunde det krav, der er genstand for hovedsagen.

25 Selv om Kommissionen finder, at visse krav om forudgående emballering eventuelt kunne begrundes i hensynet til beskyttelse af forbrugerne, navnlig med henblik på at give dem tilstrækkelig klar og fuldstændig oplysning om den

type vare, der udbydes til salg, før forbrugeren har vist sin købshensigt, mener Kommissionen under alle omstændigheder, at det krav, der er genstand for hovedsagen, i den henseende er uforholdsmæssigt.

Domstolens besvarelse

26 Med henblik på besvarelsen af det første til tredje spørgsmål skal det indledningsvis vurderes, om de pågældende nationale bestemmelser falder ind under anvendelsesområdet for traktatens artikel 30, således som fortolket af Domstolen i Keck og Mithouard-dommen, som Kommissionen har henvist til i sit indlæg.

27 I præmis 16 i denne dom fastslog Domstolen, at nationale bestemmelser, som begrænser eller forbyder bestemte former for salg, der finder anvendelse på alle de berørte erhvervsdrivende, der udøver virksomhed i indlandet, og som, såvel retligt som faktisk, påvirker afsætningen af indenlandsk fremstillede varer og varer fra andre medlemsstater på samme måde, ikke kan antages direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt at hindre samhandelen mellem medlemsstaterne som nævnt i dommen af 11. juli 1974, Dassonville (sag 8/74, Sml. s. 837).

28 Efterfølgende har Domstolen anset bestemmelser vedrørende salgssted og salgstidspunkt for visse varer såvel som reklameforanstaltninger vedrørende visse varer for bestemmelser, der begrænser eller forbyder bestemte former for salg , som omhandlet i Keck og Mithouard-dommen (jf. bl.a. dom af 15.12.1993, sag C-292/92, Hündermund m.fl., Sml. I, s. 6787, af 2.6.1994, forenede sager C-401/92 og C-402/92, Tankstation 't Heukske og Boermans, Sml. I, s. 2199, og af 13.1.2000, sag C-254/98, TK-Heimdienst, Sml. I, s. 151). Derimod har

Domstolen aldrig anset nationale bestemmelser, som regulerer visse aspekter af former for varesalg, der også kræver en ændring af varen, for at vedrøre bestemte former for salg.

29 Herved påpeges, at Domstolen har fastslået, at nødvendigheden af at ændre mærkningen eller etiketteringen af indførte varer udelukker, at der kan være tale om former for salg som omhandlet i Keck og Mithouard-dommen (jf. dom af 3.6.1999, sag C-33/97, Colim, Sml. I, s. 3175, præmis 37, og af 16.1.2003, sag C-12/00, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 459, præmis 76).

30 Følgelig kan bestemmelser i en medlemsstat, der forbyder markedsføring af en vare, der lovligt er fremstillet og bragt i omsætning i en medlemsstat, i en anden medlemsstat, før den er blevet emballeret på ny i en ny specifik emballage ifølge kravene i disse bestemmelser, ikke anses for at vedrøre former for salg som omhandlet i Keck og Mithouard-dommen.

31 Domstolen har herved præciseret, at grunden til, at en national lovgivning, der regulerer bestemte former for salg, falder uden for traktatens artikel 30's anvendelsesområde, er, at en sådan lovgivning ikke kan antages at hindre importerede varers adgang til importmedlemsstaten eller medføre større ulemper i denne henseende end for indenlandsk fremstillede varer (Keck og Mithouard-dommen, præmis 17, og dom af 10.5.1995, sag C-384/93, Alpine Investments, Sml. I, s. 1141, præmis 37).

32 Hovedsagen er speciel derved, at den vare, der bringes i omsætning af Tommaso Morellato, blev indført, inden fremstillingsprocessen var tilendebragt. For at kunne sælge varen i Italien som færdigbagt brød var det nemlig nødvendigt at foretage en yderligere bagning af det forbagte brød indført fra Frankrig.

33 Den omstændighed, at en vare i et vist omfang skal forarbejdes efter indførslen, udelukker ikke i sig selv, at et krav vedrørende markedsføringen kan falde inden for traktatens artikel 30's anvendelsesområde. Det kan nemlig være, således som det er tilfældet i hovedsagen, at den indførte vare ikke er en simpel del af eller ingrediens i en anden vare, men i realiteten udgør den vare, der skal bringes i omsætning, når en simpel forarbejdningsproces er blevet gennemført.

34 I en sådan situation er det afgørende spørgsmål, om kravet om forudgående emballering i importmedlemsstatens bestemmelser indebærer, at det er nødvendigt at tilpasse varen for at efterkomme dette krav.

35 I nærværende sag viser intet i sagens akter, at det forbagte brød, som blev indført til Italien, nødvendigvis måtte tilpasses for at efterkomme kravet.

36 Under disse omstændigheder falder kravet om forudgående emballering, som alene angår salg af brød fremkommet efter endelig bagning af forbagt brød, i princippet uden for traktatens artikel 30's anvendelsesområde, på den betingelse, at kravet ikke i realiteten udgør en indirekte forskelsbehandling af indførte varer.

37 I den forbindelse bemærkes, at hvis der ikke findes en produktion af den pågældende vare i importmedlemsstaten, er et sådant krav, selv om det forskelsløst finder anvendelse, alene til ulempe for indførte varer, da det vil hæmme indførslen af dem eller gøre dem mindre attraktive for den endelige

bruger. Hvis dette er tilfældet, hvilket det ligeledes tilkommer den nationale ret at afgøre, udgør nævnte krav en hindring for indførslen og falder således ind under forbuddet i traktatens artikel 30, medmindre kravet kan begrundes ud fra et alment hensyn, der går forud for hensynet til de frie varebevægelser.

38 Det fremgår af formuleringen af det tredje præjudicielle spørgsmål, at den eneste begrundelse, der er gjort gældende i hovedsagen, er hensynet til beskyttelse af menneskers liv og sundhed i traktatens artikel 36's forstand.

39 Hverken den forelæggende ret eller den italienske regering har fremlagt oplysninger, hvorefter det er sundhedsfarligt, at det af Tommaso Morellato solgte brød ikke er emballeret før salg.

40 Hvad specielt angår den italienske regering har den, som svar på et spørgsmål fra Domstolen, udtrykkeligt erkendt, at ændringen af artikel 14 i lov nr. 580/1967 ikke skete af hensyn til fødevaresikkerhed eller af hensyn til forbrugerbeskyttelse, men alene på grund af det forhold, at det forbagte brød, dybfrosset eller ej, solgt efter færdigbagning, var for konkurrencedygtigt i forhold til brød produceret efter håndværksmæssige metoder.

41 Under disse omstændigheder må det antages, at hvis der i hovedsagen fastslås at foreligge en hindring, kan den ikke begrundes i hensynet til beskyttelse af menneskers liv og sundhed i traktatens artikel 36's forstand.

42 Første til tredje spørgsmål skal derfor besvares således, at der ikke foreligger en kvantitativ restriktion eller en foranstaltning med tilsvarende virkning i traktatens artikel 30's forstand i forbindelse med et krav om forudgående emballering, der af en medlemsstat stilles som betingelse for salg af brød fremstillet i denne medlemsstat på grundlag af delvist bagt brød, hvad enten det er dybfrosset eller ej, og indført fra en anden medlemsstat. Det er herved en betingelse, at kravet anvendes uden forskel på indenlandske varer og indførte varer, og at det ikke i realiteten udgør en indirekte forskelsbehandling af indførte varer.

Hvis den nationale ret ved denne vurdering konstaterer, at kravet medfører en hindring for indførslen, kan det ikke begrundes i hensynet til beskyttelse af menneskers liv og sundhed i traktatens artikel 36's forstand.

Fjerde og femte spørgsmål

43 Med det fjerde og femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt afgjort, om en national ret har pligt til at sikre den fulde virkning af traktatens artikel 30 og til herved af egen drift at undlade at anvende nationale regler i strid med denne bestemmelse.

44 Det fremgår klart af Domstolens praksis, at disse spørgsmål skal besvares bekræftende (jf. bl.a. dom af 9.3.1978, sag 106/77, Simmenthal, Sml. s. 629, præmis 21, og af 13.3.1997, sag C-358/95, Morellato, Sml. I, s. 1431, præmis 18).

45 Fjerde og femte spørgsmål skal således besvares med, at nationale retter har pligt til at sikre den fulde virkning af traktatens artikel 30 og til herved af egen drift at undlade at anvende nationale regler, der er i strid med denne bestemmelse.

Sagens omkostninger

46 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Tribunale civile di Padova ved kendelse af 16. oktober 2000, for ret:

1) Der foreligger ikke en kvantitativ restriktion eller en foranstaltning med tilsvarende virkning i EF-traktatens artikel 30's forstand (efter ændring nu

artikel 28 EF) i forbindelse med et krav om forudgående emballering, der af en medlemsstat stilles som betingelse for salg af brød fremstillet i denne medlemsstat på grundlag af delvist bagt brød, hvad enten det er dybfrosset eller ej, og indført fra en anden medlemsstat. Det er herved en betingelse, at kravet anvendes uden forskel på indenlandske varer og indførte varer, og at det ikke i realiteten udgør en indirekte forskelsbehandling af indførte varer.

Hvis den nationale ret ved denne vurdering konstaterer, at kravet medfører en hindring for indførslen, kan det ikke begrundes i hensynet til beskyttelse af menneskers liv og sundhed i EF-traktatens artikel 36's forstand (efter ændring nu artikel 30 EF).

2) Den nationale ret har pligt til at sikre den fulde virkning af traktatens artikel 30 og til herved af egen drift at undlade at anvende nationale regler, der er i strid med denne bestemmelse.

Timmermans Edward La Pergola

Jann von Bahr

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. september 2003.

R. Grass M. Wathelet

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling